

Opinnäytetyö AMK

Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma

Estenomi AMK

2015

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Solkinen Minttu

KIRJALLISUUSKATSAUS LUONNONKOSMETIIKKAAN

- Case Frantsila

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma | Estenomi AMK

Kevät 2015 | sivumäärä 34

Ohjaaja: Timo Linnossuo

Solkinen Minttu

KIRJALLISUUSKATSAUS LUONNONKOSMETIIKKAAN

-CASE FRANTSILA

Opinnäytetyössä tutkitaan kokonaisvaltaisesti luonnonkosmetiikkaa; mitkä kriteerit sertifioidun luonnonkosmetiikan tulee täyttää, millä keinoin sitä markkinoidaan ja millainen on tyypillinen luonnonkosmetiikan kuluttaja. Työssä on myös tutkittu määrittäviä tekijöitä, mitkä erottavat synteettisen -ja luonnonkosmetiikan toisistaan ja mitkä ovat todellisia perusteltuja argumentteja puhumaan sen paremmuuden puolesta. Luonnonkosmetiikkaa tarkastellessa ongelmallisinta on, että synteettisiä aineita on tutkittu paljon laajemmin, kuin orgaanisia. Monet argumentit luonnonkosmetiikan puolesta ovatkin näin ollen joko mielipiteisiin, henkilön omiin ekologisiin arvoihin tai henkilökohtaisiin käyttökokemuksiin perustuvia. Toisin sanoen myyntiargumenttien tueksi kaivataan todellista faktaperustelua. Varsinaisten vaikuttavien aineiden lisäksi tällaisia huomioon otettavia argumentteja eivät ole ainoastaan ainesosien teho, vaan myös raaka-aineiden viljely ja niiden ympäristövaikutukset ja muut eettiset kysymykset.

Varsinaisen opinnäytetyön ongelman asetteluun ollaan lähdetty perehtymään kattavasti niin julkaistujen tutkimusten kuin kirjallisuuden pohjalta. Työssä tarkastellaan lisäksi luonnonkosmetiikan näkyvyyttä blogeissa sekä haastatellaan maahantuoja ja luonnonkosmetiikan käyttäjiä.

Opinnäytetyöllä pyritään vastaamaan toimeksiantaja yrityksen, hyvinvoinnin ja ekologisen elämäntavan pioneeriyritys Frantsilan tarpeeseen asianmukaisen markkinoinnin kehittämisessä, luomalla kerätyn tiedon pohjalta infografiikka sisältäen kuvaa ja tietoa, jota yritys voi tulevaisuudessa hyödyntää markkinoinnissaan. Tämä infografiikka tullaan kääntämään myös englanniksi ja sitä jaetaan sosiaalisen median kanavilla, jolloin se tavoittaa potentiaalisia asiakkaita myös Suomen ulkopuolelta. Tämänkaltaisen yrityksen ollessa kyseessä, sen teesit ja arvot nousevat opinnäytetyön toteutuksessa erityisen tärkeiksi ja ne tulee huomioida myös työn toteutuksessa. Yritykselle tärkeitä ja merkityksellisiä asioita ovat esimerkiksi tuotteissa käytettävien yrtti- ja eteerisen öljyjen todelliset, tutkitut vaikutukset ihoon. Yritys saa lisäarvoa tuotteilleen, kun niiden markkinoinnin tukena käytetään todellista tutkimustietoa ja perusteltua näyttöä tuotteiden tehosta.

Työssä esitetyjä asiantuntijalausuntoja sekä tutkimustuloksia voidaan hyödyntää luonnonkosmetiikan markkinoinnissa ja lisäksi pyritään tuomaan edellä mainittuja argumentteja näkyvämmäksi osaksi toimeksiantajayrityksen imagoa. Työn tavoitteena on myös koota tietoa kuluttajille helposti saatavilla olevaksi sekä tiivistää yrityksen asiakassegmenttiä ja lisätä tuotteiden sekä yrityksen tunnettuutta näiden keskuudessa.

ASIASANAT:

luonnonkosmetiikka, infografiikka, markkinointi, Frantsila, blogi

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Beautycare Business and Management | Bachelor of Beautycare and Management

Spring 2015 | TOTAL NUMBER OF PAGES 34

Instructor: Timo Linnossuo

In these thesis natural cosmetics is been studied as a whole – which criteria must the certified natural cosmetics fulfill, by which means it is marketed and what is the typical consumer of natural cosmetics like. In the thesis it has also been studied the defining factors that separate the synthetic and natural cosmetics and which are the real arguments to speak for the superiority of natural cosmetics. When studying the natural cosmetics it is problematic that the synthetic substances have been tested much more widely than the organic ones. Many arguments for the natural cosmetics are based on opinions, the ecological values of a person or personal user experiences. In other words the real facts are missing to support the sales arguments. In addition to the actual effective substances the arguments to be considered are not only the efficiency of the ingredients but also the cultivation of the raw materials and its environmental impacts and other ethical questions.

To the problem setting of the thesis has been orientated comprehensively by studying the published researches and on the bases of literature. In the thesis also the visibility of natural cosmetics in the blogs is studied as well as importers and users of natural cosmetics are being interviewed.

These theses try to respond the demands of the client Frantsila, a pioneering company of wellbeing and ecological life style, on how to develop marketing by creating info graphics including pictures and facts on basis of the knowledge collected that the company can make use of in marketing in the future. These info graphics will be translated also in English and they will be delivered by the channels of social media in order to reach potential customers also outside Finland. In case of a company like this its thesis and values are extremely important to be lifted up in the theses and they have to be considered in the implementation. Important and meaningful issues for the company are e.g. real and studied effects of the herbal and ethereal oils on the skin. The company gets added value to its products when real research information and justified evidence is used in supporting the marketing.

The experts opinions and research results stated in the theses can be used in marketing natural cosmetics. Also before mentioned arguments are tried to be brought to a more visible part of the image of the client company. The aim of the theses is also to collect information to consumers that is easily available and to compact the customer segment of the company and make the company more familiar among those consumers.

KEYWORDS:

natural cosmetics, info graphics, marketing, Frantsila, blog

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 LUONNONKOSMETIIKAN MÄÄRITTÄMINEN	10
3 PRO LUONNONKOSMETIIKKA RY	14
4 LUONNONKOSMETIIKAN JA SYNTEETTISENKOSMETIIKAN VERTAILU INCIEN POHJALTA	20
5 KOSMETIIKAN EKOLOGISUUS JA EETTISYYS	23
5.1 Eläinkokeet	25
6 ASIANTUNTIJOIDEN MIELIPITEITÄ	28
7 POHDINTA	33
LÄHTEET	34

LIITTEET

Liite 1. Liitteen nimi
Liite 2. Nimi

KUVAT

Kuva 1. Cosmebio logot: Cosmebio BIO ja Cosmebio ECO

TAULUKOT

Taulukko 1. Tavanomaisen kosmetiikan ja luonnonkosmetiikan vertailu

1 JOHDANTO

Luonnonkosmetiikka on vasta hiljattain noussut marginaalikuluttujaryhmän keskuudesta alati kasvavaksi trendiksi. Ihmiset ovat entistä tiedostavampi kulutustottumuksiltaan ja tämä ulottuu myös kosmetiikan saralle. Nykypäivän kuluttajaa kiinnostaa niin tuotteiden eettisyys kuin ekologisuus osana kokonaisvaltaista ja mahdollisimman luonnonmukaista elämäntapaa. Myös eläinperäisten ainesosien välttely on noussut monelle tärkeäksi. Kyseiset raaka-aineet kuitenkin piiloutuvat monesti vaikeaselkoisten INCI-nimien taakse.

Yhteistyöyritystä ja toimeksiantajaa opinnäytteelle pohtiessani nousi kotimainen, kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja ekologisen elämäntavan pioneiryritys Frantsila ensimmäisenä mieleen. Frantsilalla on yli 30 vuoden kokemus yrttien viljelystä ja niiden hyödyntämisessä myös kosmetiikassa. Toimeksiantajan merkityksellisiä asioita ovat esimerkiksi yrtti- ja eteerisen öljyjen todelliset, tutkitut vaikutukset ihoon. Edellä mainitut aineet verrattuna vastaaviin synteettisiin aineisiin, kuten yrttipohjainen anti age -voide vs. synteettinen versio.

Esi-isämme käyttivät pelkästään luonnonaineita siistiytymiseen ja kaunistautumiseen (Yamamoto 2008). Uutta kiinnostusta luonnon raaka-aineita kohtaan ilmeni etupäässä Euroopassa maailmansotien jälkeen, jolloin ihmiset alkoivat suosia luonnollisia vaihtoehtoja vastareaktion sodan kauhuille ja runsaalle synteettisten kemikaalien käytölle. Luonnollisemman kosmetiikan valmistus alkoi uusien yrittäjien toimesta hyvin pienessä mittakaavassa ja monilla valmistajista oli vain muodollinen tieteellinen koulutus. Yksi ensimmäisistä luonnollisia raaka-aineita hyödyntävistä yrityksistä oli Biotherm, joka alkoi käyttää tuotteissaan mineraalipitoista lähdevettä. Myös kasvien, kukkien ja hedelmien käyttö kosmetiikassa lisääntyi. 1950-luvulla uusia yrityksiä perustettiin lisää lähinnä Ranskaan ja sen naapurimaihin. Niistä tunnetuimpia ovat Clarins, Juvena ja Yves Rocher. Luonnollista kosmetiikkaa valmistavat yritykset olivat kuitenkin vain pieni osa kosmetiikkateollisuutta, sillä suurin osa

kuluttajista suosi sen ajanjakson voimakkaasti ehostettua, glamourista naisihannetta. (Jones 2010, 280-281.)

1960-luvulla hippikulttuurin kehittyminen lisäsi luonnollisten tuotteiden suosiota ja 1970-luvulle tultaessa ne olivat tulleet hyvin tunnetuiksi sekä selektiivisissä että massatuotteissa. Tänä ajanjaksona luonnollisuutta alkoivat hyödyntää muun muassa Elizabeth Arden, Sisley ja Clairol. Tällöin ”luonnollisuus” merkitsi tyypillisesti vain kasviuutteiden lisäämistä synteettisiin raaka-aineisiin perustuviin tuotteisiin ja asiasta alkoi syntyä keskustelua. 1970-luvulla alkanut keskustelu siitä, mitä luonnollinen kosmetiikka oikeastaan tarkoittaa, onkin jatkunut näihin päiviin saakka. (Jones 2010, 282.)

Luomu- ja luonnollisten tuotteiden trendi nousi muutenkin enemmän esiin vuosituhannen vaihtumisen jälkeen. Sitä vahvisti kasvava kiinnostus ympäristönsuojelua kohtaan, joka johtui ilmastonmuutoksen aiheuttamasta huolesta. Se sai kuluttajat tutkimaan tarkemmin synteettisiä kemikaaleja, joita käytettiin isossa osassa tuotteita, myös kosmetiikassa. Pelko ympäristön tulevaisuuden puolesta lisäsi oman terveyden ja hyvinvoinnin huomioonottamista ja länsimaiden väestö alkoi suosia ympäristöystävällisempiä elämäntyyplejä. Media on sittemmin vahvistanut trendiä raporteilla kosmetiikan piilevistä vaaroista. (Tungate 2011, 229-230.) On selvästi havaittavissa, että turvallisempänä ja terveellisempänä pidetty luonnonkosmetiikka on alkanut kiinnostaa kuluttajia (Yamamoto 2008).

Luonnonkosmetiikan kannatus alkoi siis nousta 1960-luvulla ja lisääntyi voimakkaasti 1970- ja 1980-luvuilla. Viimeisten vuosikymmenten aikana luonnolliset tuotteet ovat olleet hyvin kysytyjä. Kosmetiikassa suositaan luonnollisia raaka-aineita ja niistä johdettuja ainesosia. Kemianteollisuuden nopea kehitys on tosin vaikuttanut siihen, että myös luonnonaineiden ominaisuuksia parannellaan synteettisillä ainesosilla ja ne ovatkin käytössä lähes jokaisessa perinteisen kosmetiikan tuotteessa. Luonnonkosmetiikkaa on pidetty näihin päiviin saakka vain tietyn kuluttajaryhmän suosimina tuotteina,

mutta nykyään valmistajat ovat reagoineet suosioon ja alkaneet panostaa toden teolla luonnollisiin vaihtoehtoihin. (Siekierski 2008.)

2 LUONNONKOSMETIIKAN MÄÄRITTÄMINEN

Suurin ero luonnonkosmetiikassa synteettiseen verrattaessa on se, että luonnonkosmetiikassa kaikki tuotteen raaka-aineet, eivät vain vaikuttavat aineet, ovat luonnosta, eli kaikki (n. 95 %) luonnonkosmetiikassa käytettävistä raaka-aineista saadaan luonnosta. Petrokemian tuotteet kuten mineraaliöljyt eivät ole sallittuja luonnonkosmetiikassa, kuten eivät myöskään silikonit. Lanoliinia lukuunottamatta myös eläinrasvat - ja proteiinit ovat kiellettyjen listalla. Tuoksu- ja väriaineiden on tultava luonnon raaka-aineista. Säilöntäaineina käytetään pääasiassa luonnon raaka-aineita kuten alkoholia, eteerisiä öljyjä ja vitamiineja. Parabeenit eivät ole täysin kiellettyjä, mutta ne ovat kyseenalaisten aineiden listalla eikä monikaan luonnonkosmetiikkamerkki niitä näin ollen käytä. Luonnonkosmetiikka ei saa sisältää synteettisiä hajusteita, väriaineita, säilöntäaineita, antioksidantteja tai UV-filttereitä, vaan niiden tilalla on käytettävä luonnollista alkuperää olevia raaka-aineita. Kiellettyjä ainesosia ovat kaikki kosmetiikka-asetuksen 1223/2009 positiivilistojen aineet.

Luomukosmetiikka eroaa luonnonkosmetiikasta siinä, että tuotteiden raaka-aineet on tuotettu käyttämättä torjunta-aineita, keinotekoisia lannoitteita tai synteettisiä kemikaaleja.

Kosmetiikkaa pyritään myös harhauttavasti markkinoimaan luonnonmukaisena tai ekologisena sen sitä kuitenkaan todellisuudessa olematta. Parhaiten aidon luonnonkosmetiikkatuotteen tunnistaa siitä, että sille on myönnetty sertifikaatti. Näitä ovat esimerkiksi Ecocert, Kontrollierte-Naturkosmetik BDIH, Cosmetique Bio ja Cosmetique Eco.

Luonnonkosmetiikan valmistuksen tavoitteita

Käytettävät raaka-aineet tulee pystyä jäljittämään viljely-, kasvatus- tai keruupaikalle ja kuluttajille on annettava mahdollisimman paljon tietoa tuotteista. Raaka-aineita, jotka on eristetty geenimuunnellusta kasvista tai eläimestä, ei saa käyttää. Raaka-aineiden on oltava peräisin luonnosta ja mikäli mahdollista, niiden tulisi olla sertifioitua luomulaatua.

Tuotantomenetelmien tulee olla ympäristöystävällisiä. Raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden täytyy olla mahdollisimman biohajoavia. Pakkauksista tehdään mahdollisimman taloudellisia ja kierrätettäviä. Raaka-aineita pyritään tuottamaan kolmansissa maissa reilun kaupan periaatteilla.

Yleisimmät sertifikaatit ja sertifiointiperiaatteet

Ecocert: Cosmebio ECO ja Cosmebio BIO

Ecocert on ylikansallinen luomusertifiointiorganisaatio, jolla on Ranskassa kosmetiikalle kaksi erilaista kriteeristöä. Cosmebio ECO (ekologinen) ja Cosmebio BIO (ekologinen, luomu). Molemmissa kriteereissä vaaditaan, että kosmetiikkatuotteiden tulee sisältää pääosin luonnon raaka-aineita. Vähintään 95 % raaka-aineista on oltava luonnollista alkuperää. Cosmebio ECO merkin saamiseksi raaka-aineista 5 % tulee olla peräisin luomuviljelystä, kasviraaka-aineista 50 % on oltava luomua ja valmis tuote saa sisältää synteettisiä raaka-aineita 5 %.

Cosmebio BIO merkissä luomuviljeltyjä raaka-aineita tulee kokonaisuudessaan olla 10 %, kasviraaka-aineista 95 % on oltava luomuviljeltyjä ja valmis tuote saa sisältää synteettisiä raaka-aineita 5 %. Raaka-aineista mainitaan erikseen, että

synteettisiä ja luonnonraaka-aineita sekä niiden valmistusmenetelmiä tarkkaillaan. Cosmebion standardeissa on erikseen määriteltynä kielletyt synteettiset raaka-aineet.

Kiellettyjä raaka-aineita ovat synteettiset väri- tai tuoksuraaka-aineet, synteettiset säilöntäaineet, kuten parabeenit ja fenoksisietanoli, maaöljyperäiset raaka-aineet, kuten parafiini, silikoniyhdisteet ja PEG-yhdisteet. Raaka-aineiden tai valmiiden tuotteiden geenimuuntelu ja ionisointi on kielletty.

Cosmebion kriteereissä on erikseen mainittu, että kaikissa raaka-aineiden ja tuotteiden valmistuksen eri vaiheissa luontoa on kunnioitettava, joten luonnon ekosysteemiin tulee vaikuttaa niin vähän kuin mahdollista. Raaka-aineiden hankinta ei saa saastuttaa luontoa.

Pakkausten on oltava kierrätettäviä ja helposti biohajoavia. Koska Cosmebion sertifiointi on tehty ensisijaisesti *kuluttajien avuksi*, kriteereissä mainitaan, että kuluttajille on tarjottava kaikki mahdollinen tieto tuotteissa käytetyistä raaka-aineista ja tuotteiden sekä raaka-aineiden eri valmistusvaiheista. Lisäksi luonnollisten raaka-aineiden ja luomuviljeltyjen raaka-aineiden osuudet täytyy mainita prosentteina kaikkien tuotteiden pakkauksissa, joissa on Cosmebio ECO tai Cosmebio BIO logo. Cosmebio on myöntänyt sertifiointin tähän mennessä 140 yritykselle, mutta Cosmebio sertifiointin voi hakea myös yksittäiselle tuotteelle Cosmebio-logo tuotteessa ei siis automaattisesti tarkoita sitä, että koko tuotesarja täyttää luonnonkosmetiikan kriteerit. Vuonna 2002 perustettu Cosmebio myöntää sertifiointeja kosmetiikkatuotteiden lisäksi myös kosmetiikan raaka-aineiden valmistajille, kosmetiikkaa valmistaville laboratorioille ja kosmetiikan jälleenmyyjille.

Kuva 1. Cosmebio logot: Cosmebio BIO ja Cosmebio ECO

3 PRO LUONNONKOSMETIIKKA RY

Pro luonnonkosmetiikka ry

Pro naturkosmetik rf

Ylikansallinen luomusertifiointiorganisaatioiden lisäksi myös Suomessa toimii omansa, vuonna 2006 perustettu Pro Luonnonkosmetiikka Ry:llä, jolla on oma suositus luonnonkosmetiikasta. Ohjeistus noudattelee eurooppalaisten standardien, kuten BDIH ja Ecocert / Cosmébio määritelmiä luonnonkosmetiikasta. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 3). Yhdistyksen tarkoituksena on saada luonnonkosmetiikan markkinointiin selkeät ja yhtenäiset säännöt **Suomessa**.

Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n perustajajäsenet ovat suomalaisia kosmetiikan maahantuojia, joiden tuotteet täyttävät Eurooppalaiset luonnonkosmetiikkastandardit, joko BDIH tai Cosmebio BIO. *Suomalainen yritys* voi anoa Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n jäsenyyttä, ja sen saadakseen yrityksen tuotteiden tulee täyttää yhdistyksen luonnonkosmetiikalle asettamat vaatimukset. Pro Luonnonkosmetiikka Ry määrittelee luonnonkosmetiikan kasviperäiseksi kosmetiikaksi, joka on tarkkaan säädeltyä ja valvottua. Erytishuomiota kiinnitetään siihen, kuinka tuotteen koko elinkaari vaikuttaa sekä ihmiseen että luontoon. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 4.)

Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n asettamat *yleiset pääperiaatteet* luonnonkosmetiikalle ovat raaka-aineiden luonnollinen alkuperä, valmistuksessa tulee suosia luomulaatuisia raaka-aineita ja raaka-aineiden on oltava

mahdollisimman vähän prosessoituja. Raaka-aineita tai valmiita tuotteita ei saa testata eläimillä ja tuotteiden tulee aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle niiden koko elinkaaren aikana. Pakkausmerkinnöissä tulee olla täsmällistä ja oikeaa tietoa kuluttajille. Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n riippumaton asiantuntija tarkistaa, että asetusvaatimukset täyttyvät, josta osoituksena yritys saa Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n jäsenyyden. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007,10.)

Seuraavissa alaotsikoissa käsitellään Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n asettamat raaka-aineita koskevat määräykset

Kasviperäiset raaka-aineet

Kasviperäisten raaka-aineiden on oltava sertifioitua luomulaatua, ja ne täytyy pystyä jäljittämään viljely-, kasvatus- tai keruupaikalle. Jos tarvittavaa kasviperäistä ainetta ei ole olemassa tai kohtuudella saatavilla luomulaatusena, voidaan se korvata tavanomaisin menetelmin viljellyllä kasviperäisellä aineella. Kasvien kerääminen luonnosta kontrolloidusti sallitaan, mutta keräämisen tulee aiheuttaa luonnolle mahdollisimman vähän häiriötä. Lisäksi erityistä huomiota täytyy kiinnittää uhanalaisten lajien suojeluun.

Raaka-aineet, joiden käyttö kosmetiikassa edellyttää kasvin osien prosessointia, tuotetaan käyttäen hyväksytyjä tuotantotapoja. Geenimuuntelun ja muuntogeenisten raaka-aineiden käyttäminen on kielletty kaikissa tuotannon vaiheissa. Luonnon kasveista eristettyä C-vitamiinia (INCI: Ascorbic Acid) ja E-vitamiinia (INCI: Tocopherol) voidaan käyttää antioksidanteina. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007.)

Eläinperäiset raaka-aineet

Eläinperäisiä raaka-aineita ei saa käyttää, jos raaka-aineen hankkiminen aiheuttaa eläimelle haittaa tai raaka-aine on peräisin elävän tai kuolleen eläimen elimistöstä.

Sallittuja eläinperäisiä raaka-aineita ovat: mehiläisvaha (INCI: Cera Alba/Cera Flava), kuivattu kurnupiimä (INCI: Butyris Lac), vuohenmaito (INCI: Caprae Lac), lehmänmaito (INCI: Lac), maitoproteiini (INCI: Lactis Proteinum), laktoferrini (INCI: Lactoferrin), laktoperoksidaasi (INCI: Lactoperoxidase), laktoosi (INCI: Lactose), lanoliini (INCI: Lanolin), hunaja (INCI: Mel), kananmuna (INCI: Ovum), propolis (INCI: Propolis Cera), kuningatarhyttelö (INCI: Royal Jelly) ja sellakka (INCI: Shellac). (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007,18.)

Mineraaliperäiset raaka-aineet

Jotkut orgaaniset suolat sekä mineraaliperäiset raaka-aineet ovat hyväksytyjä, esimerkiksi hiekka, savet (INCI: Kaolin, Hectorite), ruokasuola (INCI: Sodium Chloride), hohkakivi (INCI: Pumice). Jos käytetään mineraaliperäisiä raaka-aineita, niiden hankkiminen ei saa tuhota maisemaa tai saastuttaa ympäristöä. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007,10.)

Merestä lähtöisin olevat raaka-aineet

Raaka-aineita, jotka ovat lähtöisin merestä saa käyttää, jos ne täyttävät kasvi-, eläin- tai mineraaliperäisille raaka-aineille asetetut vaatimukset (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 11).

Hajusteet ja aromiaineet

Sallitut hajusteet ja aromiaineet määritellään ISO 9235 standardissa (ISO 9235:1997 Aromatic natural raw materials - Vocabulary). Synteettisten

eteeristen öljyjen tai luonnon kasveista peräisin olevia tuoksuaineita jäljittelevien hajusteiden sekä kemiallisesti modifioitujen raaka-aineiden käyttö luonnonkosmetiikassa ei ole sallittua. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 11.)

Synteettiset raaka-aineet

Synteettisten, orgaanisten väriaineiden käyttö luonnonkosmetiikassa kielletään. Etoksyloitujen raaka-aineiden (esimerkiksi PEG- ja PPG-yhdisteet) tai silikonyhdisteiden käyttö ei myöskään ole sallittua. Maaöljyperäisiä raaka-aineita kuten parafiiniöljyä ja vaseliinia ei saa käyttää. Synteettisten antioksidanttien tai kemiallisten UV-filttereiden käyttö ei ole luvallista. Synteettisiä öljyjä ja rasvoja ei saa käyttää. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 11.)

Raaka-aineiden puhtausvaatimukset

Raaka-aineissa ei saa olla mitään epäpuhtauksia, kuten raskasmetalleja, aromaattisia hiilivetyjä esimerkiksi bentseeniä, tolueenia, ksyleeniä, polysyklisiä aromaattisia hiilivetyjä (PAH), synteettisten kasvisuojeluaineiden jäämiä, kuten hyönteis-, sieni- tai rikkaruohomyrkkijä, dioksiineja, mykotoksiineja, lääkeaineiden jäämiä, kuten synteettisiä antibiootteja tai anabolisia steroideja, nitraatteja, nitrosoamiineja (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 11).

Säilöntäaineet

Joidenkin luonnon kasveista saatavien säilöntäaineiden käyttö on sallittu, tuotteiden mikrobiologisen turvallisuuden takaamiseksi, mutta ne täytyy mainita tuotteen etiketissä vielä erikseen, ainesosaluettelon lisäksi. Sallitut

säilöntäaineet ovat: bentsoehappo, sen suolat ja esterit; propionihappo, ja sen suolat; salisyylihappo, ja sen suolat; sorbiinihappo, ja sen suolat sekä bentsyylialkoholi. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007)

Raaka-aineiden eristys ja prosessointi

Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n Luonnonkosmetiikkaohjeistuksessa sallituiksi raaka-aineiden eristys- ja prosessointimenetelmiksi luokitellaan kylmäuuttaminen, puristaminen, jauhaminen, linkoaminen, vesihöyrytisläus, perkolaatio ja niin edelleen. Uuttamisessa tulisi käyttää kasvipohjaisia, luomulaatuisia liuottimia, kuten alkoholia, öljyä, glyseriiniä, hunajaa ja sokeria. Lisäksi uuttamiseen voidaan käyttää juomavettä, lähdevettä ja hiilidioksidia. Liuottimina ei saa käyttää mineraaliöljyjä, propyleeniglykolia, butyleeniglykolia tai maaöljyperäisiä liuottimia. Emulgaattoreita, jotka on valmistettu hydrolyysillä, esteröinnillä tai vaihtoesteröinnillä luonnollisista lähtöaineista (rasvoista, öljyistä, vahoista, lesitiinistä, lanoliinista, proteiineista, lipoproteiineista, mono-, oligo- tai polysakkarideista) saa käyttää. Sulfonointi, etoksylointi sekä propoksylointi ovat kiellettyjä pinta-aktiivisten aineiden valmistuksessa. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 12.)

Bioteknisiä valmistusmenetelmiä, kuten soluviljelmiä ja fermentaatiota, saa hyödyntää raaka-aineiden valmistuksessa ainoastaan, jos käytetään luonnossa esiintyviä entsyymejä tai mikro-organismeja, joita ei ole tuotettu geeniteknologialla. Luonnonkosmetiikan raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden gammasäteilyttäminen on kielletty. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 12.)

Tuotteiden valmistus

Tuotteiden valmistuksessa käytetään mahdollisimman yksinkertaisia menetelmiä, jotka säilyttävät raaka-aineiden luonnolliset ominaisuudet. Valmiin

tuotteen täytyy olla mahdollisimman biohajoava. Tuotannon ympäristövaikutukset tulee minimoida. Biologisia, mekaanisia ja fysikaalisia valmistusmenetelmiä saa käyttää. Geenimuuntelua hyödyntävät biologiset valmistusmenetelmät eivät ole sallittuja. Klooria ei saa käyttää tuotannossa. Öljyjen hydraus eli kovettaminen ei ole sallittua. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 13.)

Pakkaukset

Pakkausmateriaalia tulee käyttää vain sen verran, kuin tuotteen säilyvyyden kannalta on välttämätöntä. Aerosolipakkauksia ei saa käyttää. Pakkausmateriaalien tulee olla mahdollisimman ekologisia. PVC -muovilaadun ja polystyreenivaahdon (styrox) käyttö ei ole sallittua. Mikäli pakkauksessa tai esitteissä käytetään ”luonnonkosmetiikka” sanaa, on tuotteella oltava luonnonkosmetiikan sertifiointiin erikoistuneen organisaation voimassa oleva sertifikaatti ja sertifioidun logo tuotteen pakkauksessa. (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 13.)

Ympäristön suojeleminen

Luonnonkosmetiikkaa valmistavalla yrityksellä on oltava suunnitelma tuotannosta aiheutuvien päästöjen, ja niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 13). Suositellaan, että yritys hankkii ISO 14000 ympäristösertifioinnin (Suomalainen luonnonkosmetiikkaohjeistus 2007, 14).¹⁴

Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n perustajajäsenet ovat maahantuontiyrityksiä, joiden tuotteilla on joko BDIH:n tai Cosmebion luonnonkosmetiikkasertifiointi.

Suomalaisella Frantsilan luomuyrttilalla on Pro Luonnonkosmetiikka Ry:n osajäsenyys, sillä kaikki Frantsilan tuotteet eivät täytä luonnonkosmetiikalle asetettuja vaatimuksia. (Pro Luonnonkosmetiikka Ry.)

Muita luonnonkosmetiikkaa sertifiivia organisaatioita ovat muun muassa Italialainen AIAB, Englantilainen Soil Association, USA:lainen USDA (United States Department of Agriculture), Kanadalainen OASIS sekä Australialainen NASAA.

4 LUONNONKOSMETIIKAN JA SYNTEETTISEN KOSMETIIKAN VERTAILU INCIEN POHJALTA

Raaka-aineen tehtävä	Tavanomainen kosmetiikkatuote: koostuu synteettisesti valmistetuista raaka-aineista ja mahdollisesti luonnosta otetuista raaka-aineista	Luonnonkosmetiikkatuote: koostuu luonnosta otetuista raaka-aineista
1. Apuaine	Mineraaliöljyt ja rasvat (esimerkiksi parafiini, vaseliini) Synteettiset aineet (silikoniyhdisteet) Eläinperäiset raaka-aineet *	Kasvirasvat ja -öljyt, kuten (oliiviöljy, manteliöljy, aprikoosinsiemenöljy...)
2. Aktiivaine	Molekyylit, jotka on saatu uuttamalla tai kemiallisessa synteesissä luonnon kasveista	Kasviuutteet, vesi-alkoholi seos (hydroalcohol) Kasvit, hydrolaatit, eteeriset öljyt, jne.
3. Lisäaine	Kosmetiikkalaissa määritellyt liitteen 6 mukaiset säilöntäaineet (Finlex 1.2.2005) Stabiloijat (synteettiset polymeerit) Kosteuttavat ainesosat	Luonnolliset antimikrobiaineet, jotka tukevat tuotteen säilymistä tai "luonnollisen kaltaiset" säilöntäaineet (sitruunahappo tai bentsoehappo) Luonnolliset stabiloijat Luonnolliset kosteuttavat ainesosat, kuten kasviuutteet
4. Ohesaine	Synteettiset hajusteet Synteettiset väriaineet	Hajusteet: aidot eteeriset öljyt (sitruuna, ruusu, kurjenpolvi jne.) Luonnosta peräisin olevat pigmentit

5. Pinta-aktiivinen emulgaattori	Vaseliinin johdannaiset Synteettiset raaka-aineet	Sokerijohdannaiset ja kasviraaka-aineet, jotka on käsitelty mahdollisimman yksinkertaisin menetelmin, säilyttäen raaka-aineen luonnolliset ominaisuudet.
----------------------------------	--	--

Taulukko 1. Tavanomaisen kosmetiikan ja luonnonkosmetiikan vertailu

Kosmetiikan valmistaminen on vaativaa, koska lukuisat raaka-aineet täytyy annostella tarkoin halutun lopputuloksen ja toimivan tuotteen aikaansaamiseksi. Perinteisesti kosmetiikkatuote sisältää viittä raaka-ainetta.

1. **Apuaine** toimii kuljettimena aktiiviaineelle. Apuaineen koostumus säätelee aktiiviaineiden tunkeutumista epidermikseen. *Eläinperäisiä raaka-aineita käytetään enää hyvin vähän, koska kosmetiikan eläinkokeet tullaan kieltämään laissa ja eläinten vahingoittaminen kosmetiikan vuoksi, on eettisesti arveluttavaa (Finlex 21.1.2005, 7§).

2. **Aktiiviaine** määrää tuotteen vaikutukset ihossa.

3. **Lisäaineet ovat säilöntäaineita** (antimikrobisia aineita tai antioksidantteja, jotka parantavat tuotteen säilyvyyttä), stabiloivia aineita (parantavat ainesosien ja seoksen kestävyyttä) ja kosteuttavia aineita.

4. **Oheisaineita** ovat esimerkiksi kosmeettisen valmisteiden miellyttävyyttä parantavat aineet, kuten tuoksuaineet ja väriaineet.

5. Muita olennaisia ainesosia kosmetiikassa ovat **emulgaattorit** (edesauttavat toisiinsa sekoittumattomien nesteiden hienojakoisten seosten muodostumista) ja pinta-aktiiviset aineet (vähentävät kosmeettisen valmisteiden pintajännitystä ja helpottavat sen tasaista leviämistä).

Tavanomaisessa kosmetiikassa käytetään synteettisten raaka-aineiden lisäksi luonnosta otettuja raaka-aineita, mutta luonnonraaka-aineiden määrälle tai

tuotantotavalle ei ole erikseen määritelty kriteerejä, kuten sertifioidussa luonnonkosmetiikassa (Kuvio 1 [Tarkoitatko Taulukko 1?](#)).

Tavanomaisessa kosmetiikassa ei myöskään tarvitse kiinnittää yhtä paljon huomiota tuotteen elinkaareen kuin luonnonkosmetiikassa. Tuotteen elinkaari käsittää tuotekehityksen, raaka-aineiden hankinnan ja käsittelyn, tuotteen valmistuksen, pakkausmateriaalien hankinnan, tuotteen varastoinnin, kuljetukset, myynnin, markkinoinnin, tuotteen käytön sekä tuotteen ja pakkauksen hävittämisen käytön jälkeen.

5 KOSMETIIKAN EKOLOGISUUS JA EETTISYYS

Ekologisuus muodostuu monesta eri tekijästä, ei ainoastaan valmiisiin tuotteeseen käytetyistä raaka-aineista. Tärkeimpiä määrittäviä tekijöitä raaka-aineiden ja niiden viljelyn ohella ovat pakkausmateriaalit, sekä tuotteiden kuljetusmatkat. Esimerkiksi Suomessa valmistetun tuotteen kuljettaminen Yhdysvaltoihin asti ei voi olla ympäristöystävällisin valinta. Ekologisuuden lisäksi eläinkokeiden eettisyys puhuttaa kuluttajia.

Eräät kosmetiikan raaka-aineet kuormittavat ympäristöä enemmän kuin toiset. Esimerkiksi aurinkosuoja-aineet ovat harvoin ympäristöystävällisiä. Jos vaihtoehtona on tehdä mahdollisimman ympäristöystävällinen tai turvallinen tuote, turvallisuuden tulisi nousta päällimmäiseksi arvoksi. Kosmetiikan valmistajat voivat kuitenkin pyrkiä valitsemaan mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia raaka-aineita. (Mattson 2010.)

Pakkausmateriaalien ympäristöystävällisyyttä tuodaan usein kosmetiikkamarkkinoinnissa esille. Raipala-Cormier kertoo, että kosmetiikan pakkausmateriaalit kuormittavat ympäristöä, koska osa tuotteista pakataan moneen kääreeseen. Läheskään kaikki kosmetiikkapakkaukset eivät sovi kierrätykseen. (Raipala-Cormier 2004, 202 - 203.)

Iso-Britanniassa on tutkittu kosmetiikkapakkausten osuutta kaikista pakkausjätteistä. Se on alle puolitoista prosenttia. Ympäristöystävällisesti olisi järkevämpää, että kosmetiikkayritykset kiinnittäisivät huomioita muun muassa

tuotannon ekologisuuteen ja kosmetiikkatuotteiden kuljetuksiin. Harva kuluttaja tietää Euroopan Unionin pakkauksia ja pakkausmateriaalia koskevasta direktiivistä, joka astui voimaan vuonna 1994. Direktiivissä säädetään, että osa kosmetiikan pakkausmateriaalista tulee olla kierrätettävissä. On tärkeä huomioida, että valmistajan etuna ei ole pakata kosmetiikkatuotteita liikaa. Jokainen pakkaus maksaa ja lisää tuotteen kustannuksia. Poikkeuksena ovat luksustuotteet, jotka pakataan usein kalliisiin ja moninkertaisiin pakkauksiin ylellisen mielikuvan luomiseksi. Vähempi pakkausmateriaali ei välttämättä anna kuluttajalle samaa luksusmielikuvaa ja tuote jää ostamatta. (Packaging 2009.)

Pieneltäkin tuntuvat ekologisuustekijät voivat olla merkittäviä. The Body Shopin (2009) esitteen mukaan yrityksen siirryttyä käyttämään pakkauksissaan 30 prosenttisesti kierrätettyä muovia, vuosittain säästetyn muovin määrä nousi yhdeksään miljoonaan muovipulloon. Tällä hetkellä The Body Shopin kaikki pakkaukset valmistetaan sata prosenttisesti kierrätetystä muovista ja yritys mainostaa sitä näyttävästi näyteikkunoissaan.

Luonnonkosmetiikkatuotteet pakataan useimmiten alumiinitubeihin tai lasipurkkeihin ja pakkausmateriaalin käyttö perustellaan ympäristöystävällisyydellä. Lasi onkin kosmetiikan vanhin pakkausmateriaali ja se on kierrätettävissä (Loden 2003, 107). Valitettavasti on kysyttävä: Kuinka moni kierrättää pakkaukset vai menevätkö ne tavallisen jätteen joukkoon? Voisiko kierrätysmuovi olla lasia ekologisempi vaihtoehto? Ekologisuusnäkökulmasta on yllättävää, että osa luonnonkosmetiikkatuotteista pakataan toistamiseen pahvipakkauksiin. Luulisi luonnonkosmetiikka-asiakkaiden arvostavan yksinkertaisia pakkauksia. Kaksoispakkaamisen ei pitäisi olla välttämätöntä. Koska luonnonkosmetiikan ainesosaluettelot ovat lyhyitä, niiden luulisi mahtuvan lain vaatimien pakkausmerkintöjen ohella yksinkertaisiin pakkauksiin.

5.1 Eläinkokeet

Ympäristöystävällisyyden lisäksi merkittävä kuluttajia puhuttava ja suuria tunteita herättävä eettisyysarvo on eläinkokeet. Eläinkoekiello on määritelty laissa, jossa lukee seuraavasti: ”Laki kieltää valmiiden kosmeettisten valmisteiden testaamisen Suomessa eläinkokeilla. Ainesosien ja niiden yhdistelmien testaaminen on myös kielletty sen jälkeen kun sille on kehitetty ja hyväksytty vaihtoehtoinen testausmenetelmä. Kun vaihtoehtoinen menetelmä on kehitetty, sitä käyttämättömien tuotteiden markkinoiminen Suomessa on kielletty. Tuotteessa saa olla mainittu ”ei eläinkokeita” vain, jos valmistaja missään edellä mainituissa kohdissa ei ole käyttänyt eläinkokeita.” (Laki kosmeettisista valmisteista 22/2005.)

Vastoin yleistä käsitystä kosmetiikkatuotteiden testaaminen eläimillä oli harvinaista jo ennen lakia. Ainoastaan noin 0,4 % kaikista kosmetiikkatuotteista testattiin eläimillä. Itse asiassa eläinkokeet ovat olleet harvinaisia jo 1990-luvun alusta lähtien. Maaliskuussa 2009 astui voimaan viimeisin kosmetiikkalain tiukennuksista, joka oli etukäteen määritelty siirtymäaikojen puitteissa. Nyt laissa kielletään sellaisten kosmetiikkatuotteiden myynti EU:ssa, joiden yksittäinen tai useita raaka-aineita on testattu eläinkokeilla kosmetiikkatarkoituksessa missä päin maailmaa tahansa. (Kar jomaa 2009.) Kielto koskee kosmetiikkatarkoitusta eikä ulotu lääketarkoituksessa testattuihin, mutta kosmetiikassa käytettäviin raaka-aineisiin.

Eläinkokeita ei suosita paitsi eettisten näkemysten myös rahan ja ajan vuoksi. Ne ovat kalliita ja vievät paljon aikaa. Kosmetiikkateollisuudelle on eduksi, että vaihtoehtomenetelmiä on kehitetty ja kehitetään jatkuvasti. (Animal testing 2009.) Eläinkokeiden vaihtoehtotesteissä heikkoutena on niiden luotettavuus. (Kosmetiikan turvallisuuden arviointi 2005.)

Eläinsuojeluliitto Animalian toiminnanjohtajan avustaja Laura Uotilan mukaan vuonna 2006 käytettiin Euroopassa yhteensä 1329 eläintä kosmetiikan raaka-aineiden eläinkokeisiin. Pääosa Euroopan kosmetiikan eläinkokeista tehtiin Ranskassa. Yhteensä vuosittain koe-eläimiä käytetään EU:ssa noin 12

miljoonaa. (Uotila 2009.) Prosentuaalisesti laskettuna vuonna 2006 kosmetiikan koe-eläinten osuus kaikista eläinkokeista oli vain 0,011 prosenttia.

Toisesta näkökulmasta eläinkoetilanne näyttää erilaiselta. Vaikka EU:ssa tehdään eläinkokeita vähän, maailmanlaajuinen tilanne ei ole vastaava. Vuosittain kuolee arviolta lähes 40 000 eläintä kosmetiikan eläinkokeissa. Vaikka testejä ei tehdä Suomessa, maahamme on tuotu kosmetiikkatuotteita, joiden raaka-aineet on testattu eläimillä esimerkiksi Japanissa tai USA:ssa, missä eläinkokeet kosmetiikkatuotteilla ovat sallittuja. Tilastoja kosmetiikan eläinkoemääristä näistä maista ei kuitenkaan ole saatavilla. (Eläinkokeet 2009.) Eniten eläinkokeita tehdään kosmetiikkatarkoituksessa USA:ssa ja Aasiassa. USA ei myöskään näytä seuraavan EU:n esimerkkiä vaan eläinkokeita ei olla kieltämässä USA:ssa lailla. (Uotila 2009.)

Koska kosmetiikkateollisuudessa kehitetään jatkuvasti uusia raaka-aineita ja kosmetiikan lähtökohtana on turvallisuus, uudet kosmetiikkakäyttöön otetut raaka-aineet saatetaan testata eläimillä vaihtoehtomenetelmien puuttuessa (Eläinkokeet 2009). Tärkeimpiä kosmetiikan eläinkokeita ovat toksisuus eli myrkyllisyys, vaikutus lisääntymiseen ja lähinnä sikiövaurioihin, herkistyminen ja ihoärsytys, fotoallergia eli reagointi auringonvalolla ja syövyttävyyys (Kosmetiikan turvallisuuden arviointi 2005). Stiensin (2008, 168) mielestä eläinkokeiden vastustajien tulisi suosia tuotteita, joissa ei käytetä uusia kosmetiikan raaka-aineita, koska niiden taustalla voi olla eläinkoe.

Jos haluaa varmistua tuotteen täydellisestä eläinkokeettomuudesta, se on mahdollista. Eläinsuojeluliitto Animalian listoille pääsevät ne yritykset, jotka ovat sitoutuneet eläinkokeettoman kosmetiikan Humane Cosmetic Standardiin. Listalla on tasapuolisesti sekä normikosmetiikkaa että luonnonkosmetiikkaa valmistavia yrityksiä. Standardin säännöt on luotu yhdessä vastaavien ulkomaisten järjestöjen kanssa. Sen tarkoitus on osoittaa, mitkä kosmetiikkatuotteet ovat todella eettisiä. Standardiin sitoutuneiden yritysten koko tuotantoprosessi valvotaan ulkopuolisen tahon avulla. Näin varmistetaan eläinkokeettomuus sekä ainesosien että lopputuotteiden osalta.

(Eläinkokeettomaan kosmetiikkaan sitoutuneet yritykset 2009.) Jo ennen laissa määriteltyä eläinkoekielloa oli yrityksiä, jotka vastustivat niitä näytävästi. Vuonna 1996 The Body Shop keräsi neljä miljoonaa nimeä EU-komissiolle eläinkoekiellon puolesta (Kampanjointia eläinoikeuksien puolesta 2009). The Body Shopin esitteessä tarkennetaan luonnonmukaisuutta ja eläinten oikeuksien puolustamista. Sen mukaan tuotteiden tunnetuimmat raaka-aineet saadaan luonnosta ja tietyt synteettiset aineet valitaan tietoisesti tuotteisiin eläinten kärsimyksiä välttämällä. (The Body Shop 2009.)

Myös ranskalainen Yves Rocher mainostaa olevansa vanhin kasvipohjaisiin raaka-ainesiin perustuva ihonhoitosarja, joka ei vuoden 1989 jälkeen ole testannut tuotteitaan eläinkokeilla. Yritys saikin vuonna 1992 ranskalaisen eläinsuojeluyhdistyksen kultamitalin. Tuotteiden synteettiset aineet korvataan aina mahdollisuuksien mukaan luonnonaineilla ja petrokemian tuotteet korvataan vähitellen kasvipohjaisilla pehmentävillä aineilla. Lisäksi korostetaan, että tuotteissa käytetään vain hyväksytyjä synteettisiä ainesosia. (Yves Rocher 2009.)

kuva 2 eläinkokeettoman ja vegaanisen kosmetiikan logoja

6 ASIANTUNTIJOIDEN MIELIPITEITÄ

Yllä on pyritty esittämään perusteita ja väittämiä luonnonkosmetiikan puolesta. Tärkeimmiksi kriteereiksi sen suosimiselle nousevat eritoten eettiset syyt, kuten eläinkokeettomuus sekä eläinperäisten tuotteiden karttaminen. Luonnonkosmetiikka on myös niin raaka-aineittensa kuin pakkausmateriaaliensa puolesta ekologisempi vaihtoehto, sillä esimerkiksi synteettisessä kosmetiikassa käytettävät silikonit kuormittavat huomattavasti luontoa. Toisaalta myös ihon omia ainesosia muistuttavat luonnolliset raaka-aineet hoitavat ihoa parhaiten. Voit myös esittää itsellesi kysymyksen, hoitaisitko ihoasi mieluummin aloe veralla, aprikoosinkiviöljyllä, sheapähkinävoilla, jojobaöljyllä ja eteerisillä appelsiini- ja sitruunaruohoöljyä sekä kamomillalla ja kehäkukalla kuin propyleeniglykolilla, parafiiniöljyllä ja cyclopentasiloksaanilla?

Toisaalta ongelmallista on luonnonkosmetiikassa puutuvilla raaka-aineilla markkinointi, sillä kielletyissä raaka-aineissa ei sinällään ole mitään pahaa.

Journalistin ja vapaan kirjailijan Rita Stiensin mielestä luonnon- ja synteettisen aineen turvallisuutta ei voi edes verrata, koska synteettisten aineiden vaarat eivät ole vielä tiedossa. Stiens perustelee näkemyksensä synteettisten aineiden

lyhyeen käyttöaikaan luonnonaineisiin verrattuna. Jos luonnonaine on vaarallinen, se on jo tiedossa.

Opinnäytetyön toimeksiantajayrityksen, luonnonkosmetiikkaa valmistavan Frantsilan kotisivuilla vedotaan luonnonaineiden turvallisuuteen kosmetiikkakäytössä erilaisesta näkökulmasta. Kotisivujen mukaan yrityksen valmistamia kasvipohjaisia ihonhoito- ja hierontaöljyjä voi jopa syödä. Lähtökohtana nostetaan esille huoli siitä, että kosmetiikkatuotteet saattaisivat imeytyä ihon läpi ja sitä kautta elimistöön. Ajatuksena on, että kosmetiikkatuotteiden ollessa syötäviä niiden täytyy olla turvallisia, vaikka ne imeytyisivätkin toivottua pitemmälle. (Frantsila 2009.) Kousa (2008) huomauttaa, että lähtökohtaisesti kosmetiikan ei tule imeytyä pintakerroksia syvemmälle. Toppari (2007) korostaa, että turvallisuustutkimukset keskittyvät tutkimaan muun muassa aineiden imeytymistä toivottua syvemmälle.

Luonnonkosmetiikan edustajia harmittaa yksittäisillä ympäristö- ja luontoseikoilla mainostaminen. Sitä pidetään kuluttajaa harhaanjohtavana. Yksittäisten luontoystävällisten seikkojen uskotaan johtavan kuluttajaa kuvittelemaan koko tuotantoa ympäristöystävälliseksi. (Stiens 2008, 12 – 15; Viinikallio 2009.)

Kosmetiikkatuotteiden markkinoinnissa ei siis saa käyttää harhaanjohtavia kuvia tai tekstejä, jotka viittaisivat sellaisiin ominaisuuksiin, joita tuotteella ei ole. Tarkoituksena on kuluttajien sekä ammattikäyttäjien suojeleminen harhaanjohtamiselta. Kriteerit ovat pakollisia kaikille kosmetiikka-tuotteille ja vastuhenkilö huolehtii niiden noudattamisesta. Kuusi yleistä kriteeriä, jotka koskevat väittämiä, ovat lain- ja totuudenmukaisuus, todistettavuus, rehellisyys, reiluus sekä tieto ostopäätösten tueksi.

Täysin autuaaksi tekevä ja aukottoman täydellinen vaihtoehto luonnonkosmetiikka ei siis kuitenkaan ole. Synteettisen kosmetiikan puolesta voidaan argumentoida muun muassa seuraavasti: pienempi allergiariski; kun

kosmeettinen tuote valmistetaan pelkästään synteettisistä, puhtaista ainesosista, tuotteen koostumus on yksiselitteinen. Luonnonkosmetiikassa raaka-aineiden 100% puhtaudesta ei voida mennä takuuseen, edes valmistajalla ei ole tietoa kaikista niistä kymmenistä kemiallisista aineista joita esimerkiksi kasviyrtit tai uutteet voivat sisältää. Tuotteen tasainen laatu; synteettinen tuote sisältää aina täsmälleen saman määrän vaikuttavia aineita, kun taas luonnonkosmetiikassa laatu voi vaihdella eri vuosien marjasadon tai muun kerätyn kasvin laadun mukaan. Mitä tulee herkistymiseen, iho voi herkistyä yhtä lailla niin synteettisille kuin luonnon ainesosille. Kumpikaan ryhmä ei siis tässä suhteessa ole toistaan pahempi.

Puhuttaessa aineisosiin vaarallisuudesta tai haitallisuudesta, voidaan yksinkertaistaen todeta, että **määrä on lopulta se, joka määrittelee miten haitallinen jokin tietty ainesosa on**. Verrataan esimerkiksi ruokateollisuuteen. Aspartaamikin on todettu useissa tutkimuksissa elimistölle haitalliseksi, kuitenkin määrät, joita kyseistä makeutusainetta tulisi nauttia saadakseen siitä vahingollisia vaikutuksia, ovat verrattain hyvin suuria.

Monesti puhutaan siitä, miten luonnonkosmetiikka on allergiselle hyvä valinta. Luonnonkosmetiikka sisältää kuitenkin luontaisia ainesosia, joille voi ilmetä yliherkkyyttä, kuten vaikka appelsiini tai laventeli sekä erityisesti kaneli.

Argumentointi luonnonkosmetiikan puolesta tai vastaan vaikuttaa lähtökohtaisesti olevan hyvin mielipidejohdannaista. Luonnonkosmetiikkatrendin kasvaessa, myös monet blogistit ovat tarttuneet aiheeseen. Nykyään bloggaajikin voi jo pitää oman alansa asiantuntijoina, ja esimerkiksi tässä opinnäytteessä tarkasteltujen blogien kirjoittajat ovat valmistuneita estenomeja sekä muita alan ammattilaisia ja vannoutuneita harrastajia. Osa heistä kirjoittaa ja tarkastelee aihetta hyvinkin ruusunpunaisten lasien lävitse ylistäen sen paremmuutta, osa taas varsin kriittiseen sävyyn, kuten naturepurity.com:in bloggauksessa aiheesta on mainittu: "If you prefer to see the world through pink-colored glasses, then read no further"...

Eko- ja luonnonkosmetiikka on levinnyt terveyskaupoista ja kylpylöistä tavallistenkin päivittäistavarakauppojen hyllyille. Jos olet kiinnostunut mahdollisimman puhtaasta ravinnosta, todennäköisesti olet kiinnostunut karsimaan elämästäsi kaikki ylimääräiset kemikaalit sekä myrkyt. Globaalistikin/kansainvälisesti epämääräinen kosmetiikkalainsäädäntö kuitenkin mahdollistaa sen, että kosmetiikkayritykset pystyvät tietyllä tavalla huijaamaan ja käyttämään karsinogeenia sisältäviä sekä mahdollisesti hormonitoimintaa häiritseviä raaka-aineita tuotteisiin, jotka kuitenkin lupaava olla "90 prosenttisesti" orgaanisia. Näin ollen onkin syytä ottaa faktoista selvää, ettet joudu huijatuksi.

Toisaalta yhä useammat ovat tietoisia suuryritysten käyttämistä "kikoista", joilla tuotemyyntiä pyritään lisäämään. Asiakkaiden olemalla valikoivampia sen suhteen, mitä he haluavat ostaessaan tuotteita, puskee kosmetiikkayhtiöitä kohti turvallisempaa ja totuudenmukaisempaa markkinointia.

7 POHDINTA

Työssä on avattu luonnonkosmetiikkaa käsitteenä; mitkä kriteerit ja lait sitä määrittävät ja miten tunnistaa aito luonnonkosmetiikkatuote. Luonnonkosmetiikkaan perehdyttiin ennenkaikkea kirjallisuuden, että tutkimusten ja muun muassa blogikirjoitusten kautta, sekä haastattelemalla maahantuojia ja erilaisten alaan vaikuttavien järjestöjen (Pro Luonnonkosmetiikka Ry, Animalia, Frantsila) työntekijöitä. Työn tavoite oli toisaalta kerätä tietopakettia luonnonkosmetiikan parissa työskenteleville ammattilaisille, sekä vastaavasti tarjota asiakkaille ja kuluttajille tiivistettyä informaatiota nopeasti ja helposti saatavaksi. Työn tarkoitus oli ensisijaisesti vastata perustellusti kysymykseen, miksi luonnonkosmetiikka olisi kaikenkattavasti paras vaihtoehto synteettisen kosmetiikan asemesta. Ongelmaksi nousi, ettei tätä myyttiä voinut yksiselitteisesti murtaa. Myös synteettisen kosmetiikan puolesta puhuu useampi seikka ja näin ollen vertailu ja väittämien kumoaminen oli luultua haastavampaa.

Tästä syystä myös lähdekriittisyys on erityisesti huomioitu lähdemateriaalia valitessa. Täysin puolueettomien tahojen julkaisuja aiheesta on verrattain vähän, samoin kuin tutkimustuloksia. Näin ollen aineiston kerääminen ja läpikäyminen vaati kriittistä katsontakantaa, kuitenkin karsimatta oleellista tietoa työstä pois.

Kaiken kaikkiaan toimeksiantajalle pystyttiin tarjoamaan relevanttia tietoa muun muassa potentiaalisista kuluttajista sekä näkökulmia markkinoinnin kehittämiseksi. Tulevaisuudessa voitaisiin paneutua vielä tiiviimmin kyseisten tuotteiden asiakaskuntaan ja pohtia juuri näkyvyyden lisäämistä ja markkinoinnin suuntaamista paremmin heidän tarpeitaan vastaavaksi. Sosiaalisen median kanavia tulisi myös harkita otettavaksi laajemmin käyttöön. Varsinaisen infografiikan työstäminen tätä tarkoitusta varten jää vielä tuonnemmaksi yhteistyön jatkuessa toimeksiantajan kanssa.

LÄHTEET

Jones, A. 2010. Globalization: Key Thinkers. Polity

Stiens, R. 2008. Totuus kosmetiikasta. Helsinki: Tammi

Tungate. 2011: Branded Beauty: How marketing changed the way we look

Raipala-Cormier, V. 2010 Luonnon kaunis. WSOY

Nysten, A. Kemikaalikimara Viitattu: 2.10.2014 www.kemikaalikimara.blogspot.fi

Sanni. Karkkipäivä Viitattu: 6.7.2014 www.karkkipaiva.indiedays.com

Nyholm, A. INCIMIX Viitattu: 14.8.2014 <https://incimix.wordpress.com>

Pro Luonnonkosmetiikka Ry. Viitattu 22.6.2014 <http://www.luonnonkosmetiikka.fi>

Frantsila. Viitattu: 3.6.2014 www.frantsila.fi